

BUSSHÅLLPLATS VÄSTERRÅ

Arkeologisk förundersökning

Västerrå 3:6

RAÄ 36:1

Hälsingtuna socken

Hudiksvalls kommun

Hälsingland

2017

Inga Blennå

BUSSHÅLLPLATS VÄSTERRÅ

Arkeologisk förundersökning

Västerrå 3:6
RAÄ 36:1
Hälsingtuna socken
Hudiksvalls kommun
Hälsingland
2017

Rapport 2018:13
Inga Blennå

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Du kan själv ladda hem rapporter i PDF-format från länsmuseets hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

Rapporter, böcker och mycket annat kan Du köpa/beställa i länsmuseets butik butiken@xlm.se eller 026-65 56 35.

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg

Box 746, 801 28 Gävle

Tel 026-65 56 00

www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2018

Omslagsbild: Del av storskifteskarta från 1773. Lantmäterimyndigheternas arkiv, 21-häl-35.

Staten har rätt att sprida dokumentationsmaterialet och rapporten enligt CC BY-licens. Lantmäteriverkets kartor omfattas ej av denna licens.

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande MS2010/01366.

ISSN 0281-3181

Print: Länsmuseet Gävleborg

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	6
Målsättning och metod.....	6
Topografi och fornlämningsmiljö.....	6
Resultat.....	7
Förslag till vidare åtgärder.....	9
Referenser.....	9
Administrativa uppgifter.....	9
Bilaga. Schaktbeskrivning.....	10

Figur 1. Översiktskarta med undersökningsområdet blåmarkerat.

SAMMANFATTNING

Länsmuseet har på uppdrag av Trafikverket utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning i området vid en stensättning och en tidigare borttagen gravhög vid Västerrå i Hälsingtuna socken, Hudiksvalls kommun. Undersökningen genomfördes i samband med arbeten vid busshållplatser längs väg 758 mellan Bergsjö och Hudiksvall. Inom Bergsjö centralort, Nordanstigs kommun, har tidigare utförts en schaktningsövervakning vid ett flertal gravhögar inom ramen för samma arbetsföretag. Efter beslut av Länsstyrelsen Gävleborg utfördes i september 2017 förundersökningen av Inga Blennå. Syftet var att dokumentera och avgränsa eventuellt framkomna fornlämningar. Undersökningen utfördes i samband med att schaktet grävdes. Schaktet var 35 meter långt, 5–7 meter brett och 0,5 meter djupt. Inga fynd, anläggningar eller kulturlager framkom. Läns museets bedömning är att inga ytterligare arkeologiska åtgärder är nödvändiga.

Figur 2. Förundersökningsytan markerad med rött. Omkringliggande fornlämningar markerade med blått.

INLEDNING

Länsmuseet har på uppdrag av Trafikverket utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning inom närområdet för registrerade fornlämningar vid Västerrå, i Hälsingtuna socken, Hudiksvalls kommun. Nya busshållplatser anläggs längs väg 758 mellan Bergsjö och Hudiksvall. Målsättningen är att öka tillgängligheten och trafiksäkerheten, vägområdet ska därmed utökas. Den arkeologiska förundersökningen har gjorts i form av en schaktningsövervakning som utfördes i samband med grävarbetet. Invid ytan för busshållplatsen, på fastigheten Västerrå 3:6, finns enstensättning och en tidigare borttagen gravhög registrerade, RAÄ 36:1-2. Hållplatsen är belägen norr om vägen och i omgivningen finns ett flertal kända förhistoriska gravar, till exempel RAÄ 34:1 och 35:1-2.

Länsmuseet har tidigare utfört en besiktning av hållplatslägena och kunde då konstatera att de var planerade i närheten av registrerade fornlämningar (PM 2016-05-20, dnr 120/320). Inom Bergsjö centralort, Nordanstigs kommun, har tidigare också utförts en schaktningsövervakning vid ett flertal gravhögar inom ramen för samma arbetsföretag (Blennå 2017). Schaktningsövervakningen utfördes 2017-09-28 av Inga Blennå, efter beslut av Länsstyrelsen Gävleborg (dnr 4667-2017).

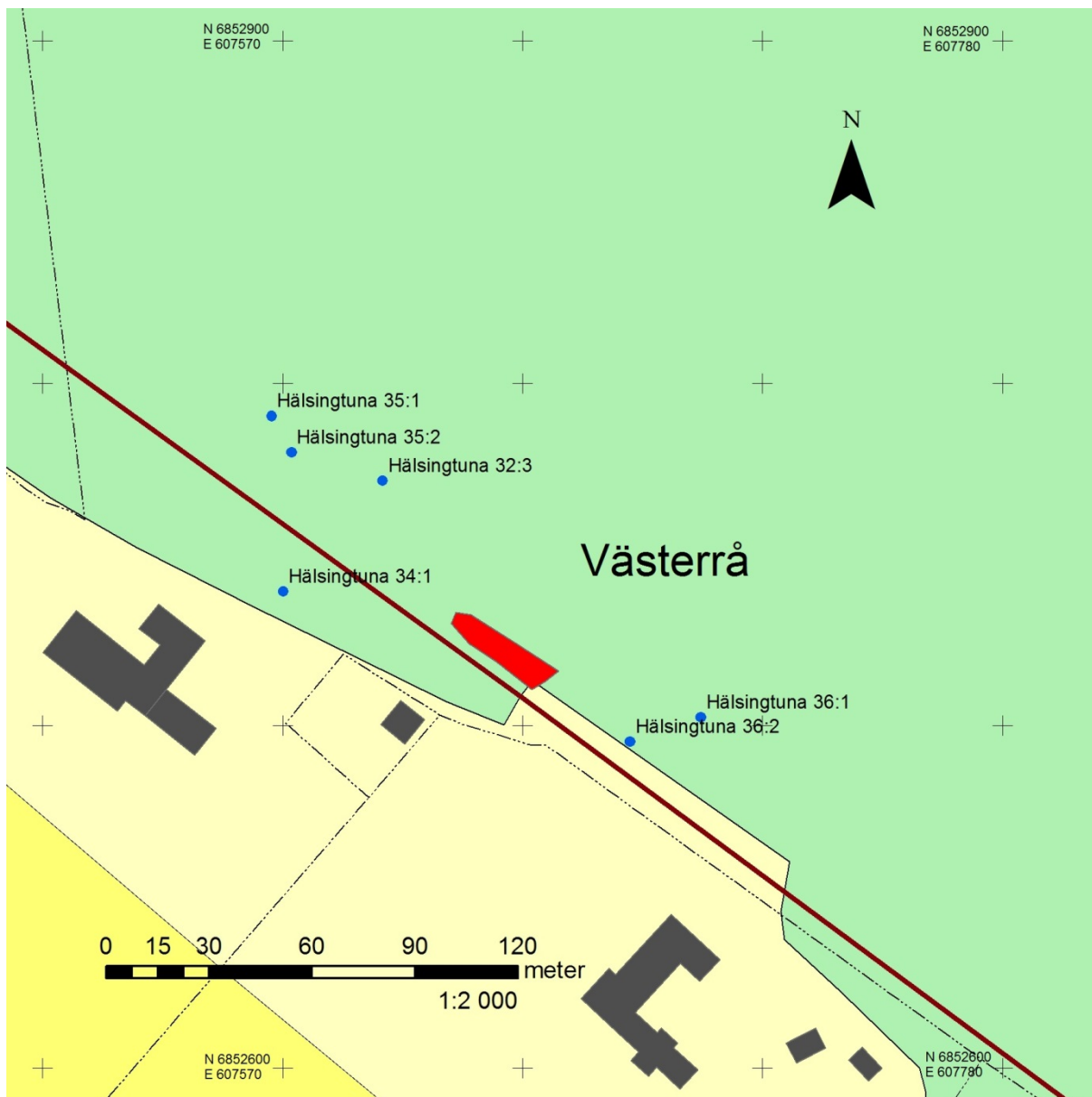
MÅLSÄTTNING OCH METOD

Förundersökningens målsättning var att avgränsa eventuellt framkomna fornlämningar. Schaktningen gjordes successivt, lager för lager. Schakten mättes in med GPS, beskrevs och fotograferades.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Hälsingtuna socken består av två flacka dalgångar skilda av Hallstaåsen som löper genom området i öst-västlig riktning. De norra, södra och västra delarna utgörs av kuperad skogsmark medan området i öster övergår i en skogig kustbygd. Det aktuella området ligger norr om Hallstaåsen, i uppdraget läge i kanten av dalgången som utgörs av ett öppet och hävdat odlingslandskap, på gränsen mellan morän- och sedimentmark.

Hälsingtuna socken är rik på fornlämningar och längs kanten av dalgången, ofta insprängd mellan och invid nuvarande bebyggelse, finns bland annat ett flertal gravar, gravfält och husgrundsterrasser från järnåldern.

Figur 3. Undersökningsområdet vid Hälsingtuna 36:1-2. Schaktet är rödmarkerat. Omkringliggande forn- och kulturlämningar är blåmarkerade.

RESULTAT

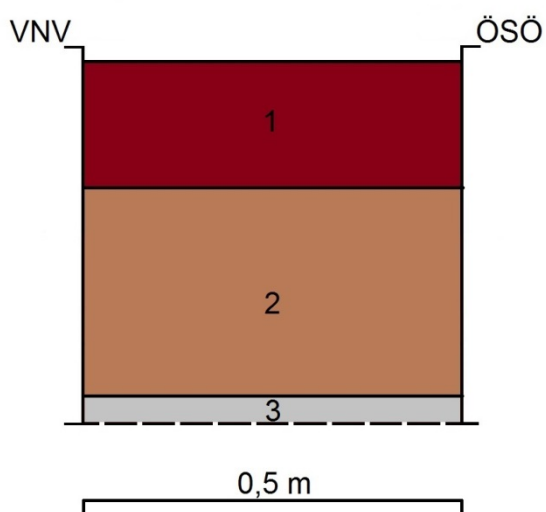
Hållplatsen är placerad norr om väg 758. Arbetsytans östra begränsning ligger cirka 40 meter sydöst om gravhög RAÄ 36:1 och cirka 30 meter från markeringen för den tidigare borttagna graven. Schaktet gjordes i diket och dess bakslänt och var 35 meter långt, 5–7 meter brett och 0,5 meter djupt. Materialet i schaktet bestod av ett humuslager som övergick i brun mjäla och sedan grå lera. Under humuslaget i den centrala delen av schaktet fanns en lösare och ljusare brun mo. Där framkom två sentida 1–1,5 meter breda och cirka 0,30 meter djupa nedgrävningar. De utgjordes av mörkbrun mo med inslag av 0,15–0,50 meter stora stenar. Inget kulturlager, fyndmaterial eller övriga anläggningar framkom. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Figur 4. Schaktet sett från väster. Foto: Inga Blennå.

Figur 5. Schaktet sett från öster. Foto: Inga Blennå.

Figur 6. Sektion i schaktets västra del. 1) humus 2) brun mjäla 3) grå lera.

FÖRSLAG TILL VIDARE ÅTGÄRDER

Länsmuseet bedömer att inga ytterligare arkeologiska åtgärder är nödvändiga i samband med schaktningen på de berörda platserna.

REFERENSER

Blennå, I. 2017. *Busshållplatser i Bergsjö*. Arkeologisk förundersökning. Bervik 3:2 och 4:1. RAÄ 24:1-4 och 21:7. Bergsjö socken. Nordanstigs kommun. Hälsingland. Rapport Länsmuseet Gävleborg 2017:12.

Blennå, I. 2016-05-20. PM: Angående besiktning av hållplatslägen längs väg 758 mellan Bergsjö och Hudiksvall, Gävleborgs län

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens diarienummer: 4667-2017

Beslutsdatum: 2018-03-19

Länsmuseet Gävleborgs diarienummer: 451/320

Uppdragsgivare: Trafikverket

Undersökningstid: 2017-09-28

Projektledare och arkeologisk personal: Inga Blennå

Fastighet: Västerrå 3:6

Koordinatsystem: Sweref 99TM

Exploateringsarea: cirka 350 m²

Undersökt area: cirka 350 m²

Timmar i fält: 6

Dokumentationshandlingar: Förvaras i Länsmuseet Gävleborgs arkiv (1 digital fil och 2 fotografier)

Fynd: inga fynd omhändertogs

BILAGA. SCHAKTBESKRIVNING

Schakt	Längd m	Bredd m	Riktning	Djup m	Beskrivning
Busshållplats Västerrå	35	5-7	VNV-ÖSÖ	0, 5	0,15–0,20 m tj lager humus, övergår i brun mjäla med inslag av 0,10–0,40 m st stenar. Mjälan övergår ställvis i grå lera. Under humuslaget i schaktets centrala del fanns lös ljusare brun mo och två 1–1,5 meter breda och cirka 0,30 meter djupa nedgrävningar. De utgjordes av mörkbrun mo med inslag av 0,15–0,50 m st stenar.

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG, BOX 746, 801 28 GÄVLE. TEL 026-65 56 00. WWW.LANSMUSEETGAVLEBORG.SE
BESÖKSADRESS: SÖDRA STRANDGATAN 20, GÄVLE